

Бащата на калниците с крила Харли Ърл зад волана на прототипа на легендарния "Кадилак", модел 1948 година.

Моделът "Фюри" на "Плимът" от 1957 година влиза в американската култура покрай един от култовите романи и филми на Стивън Кинг. СНИМКИ: ИНТЕРНЕТ

Бащата на калниците с плавници ги изкопирал от самолета „Локхийд Р-38 Лайтинг“

„Детройтският барок“ докарва на мода крилатите автомобили

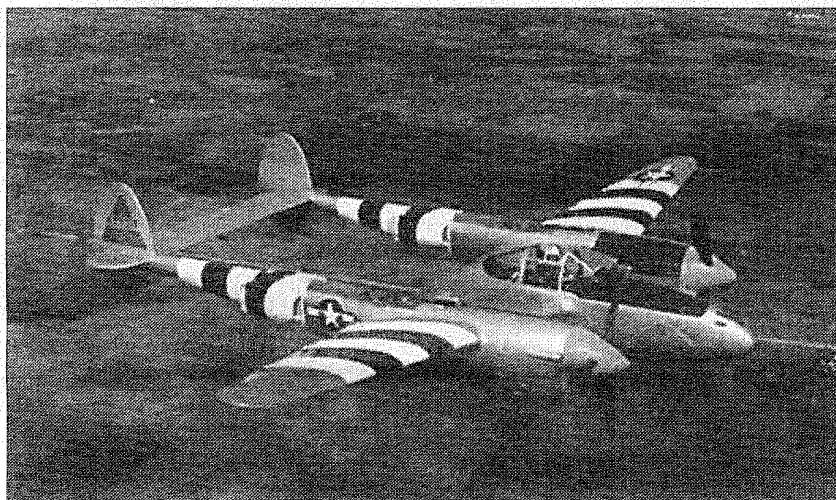
Пищните седани и кабриолети стават култови покрай филмите на Стивън Кинг и Робърт де Ниро

КРАСИМИР МИЛАНОВ

Освен Кока-Колата, джинсите "Левис", дъжките "Риглис" американците имат още една национална икона - легендарните мускулести автомобили от средата на миналия век с крила на задните калници. В днешно време те могат да изглеждат доста смешни и неугледни, но за епохата си те били символ на просперитета на САЩ, тъй като тогава се оказва, че американците са стопани на една супердържава. След края на Втората световна война янките не само забогатяват много бързо, но и желаят да покажат всячески това богатство. Огромните помпозни седани и кабриолети с набиващите се в очите крилати задни калници са един от начините за демонстриране на просперитета.

Само че малцина познавачи са наясно, че тези калници са били измислени още в далечната 1927-а от стилиста на "Дженерал Мотърс" Харли Ърл. Те обаче излизат на мода двадесетина години по-късно, когато им идва времето. Иначе идеята за крилатите калници се ражда в главите на Ърл и помощника му Франк Хърши покрай една друга крилата легенда - изобретателя-бомбардировач "Локхийд Р-38 Лайтинг". Многофункционалната бойна машина е била конструирана със стратегическа цел - да разполага с достатъчен обхват, за да бомбардира и най-отдалечените цели от оста Рим - Берлин - Токио. През въпросната 1927 година самолетът с име на светкавица е все още секретен прототип. Ърл и помощникът му обаче получават разрешение от Пентагона да се запознаят с тайната машина. Тя впечатлява невероятно автомобилните дизайнери със своя двоен фюзелаж, завършващ накрая с двойни вертикални и съединени помежду си хоризонтални плоскости.

След победата във Втората световна война Ърл е нает за конструктор на задачите да конструира новия и предизвикателно пищен "Кадилак". Именно тогава стилистът се сенца за двойната опашка на

Двойният фюзелаж и опасните плоскости на бомбардировача "Локхийд Р-38 Лайтинг" вдъхновили дизайнера на Ърл да измисли крилатата мода.

"Кадилак Елдорадо" докарва през 1959 година "Детройтския барок" до абсурд.

"Лайтинга". След като избистрил идеята Ърл снабдил задните калници на "Кадилака" с приличащи на плавници вертикални плоскости. Първообразът на крилатите калници от 1948 година е все още с доста скромни размери. Така или иначе печелившата идеята е вече налице.

В първите няколко години след раждането си плавниците остават изключително стилистично достойние на "Кадилак". И така е до момента, в който и конструкторите на "Форд" не се сетили за тях. През 1955-а те лепват крилата и на "Форд Меркури".

Последни в играта се включили дизайнерите от третия представител на Големата американска тройка - "Крайслер". До този момент моделите на "Крайслер" се славели с характерния за тях солиден, но и доста консервативен облик. Първи от този

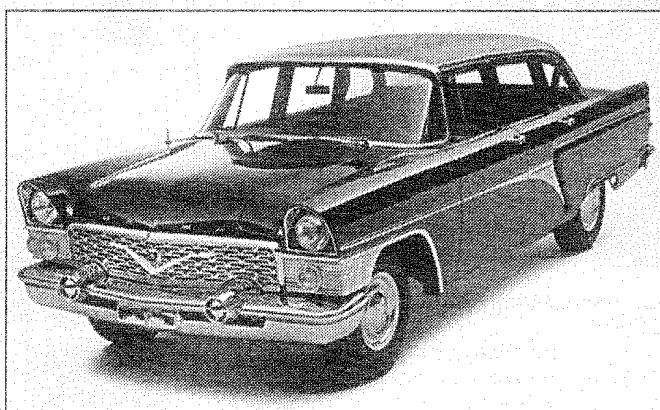
стил се отказал дизайнерът на "Крайслер" Върджил Екснер. През 1957 година той лансирал новия фирмен дизайн Forward Look. Един от основните акценти при него са станалите вече прочути крилати задни калници.

След като завладяват пътищата на Америка крилатите автомобили атакуват мощно литературата и киното на САЩ. Пословичен в това отношение е моделът "Фюри" на "Плимът" от 1958 година, който изиграва зловеща роля в един от романите на Стивън Кинг. Независимо от лошата си слава обаче (или именно заради нея) тази кола се превръща в бестселър в САЩ. Вероятно заслуга за това имат и огромните й вертикални "стабилизатори", които са по своему рекорд сред крилатите автомобили.

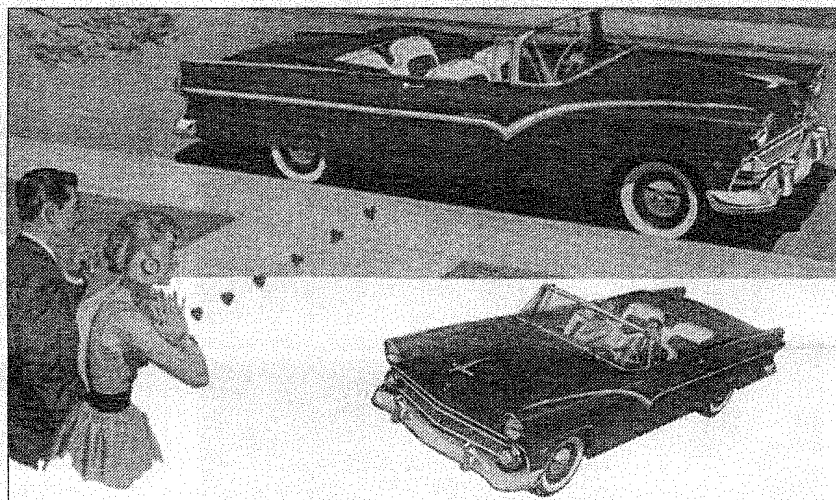
В крайна сметка - като на всяко друго чудо, идва и кра-

ят и на пищния "Детройтски барок". Това става някъде по средата на 1958 година. Това са и първите години на упадък, застои и криза в развитието на американската автомобилна индустрия след Втората световна война. Затова говори и фактът, че сред ретро автомобилите до ден днешен са оцелели много

малко модели от 1958-а. Пак по това време богатите седани и кабриолети започват да бъдат критикувани, заради пищния си и бодящ очите дизайн. И както се досещате първият обект на нападите стават именно измислените от Харли Ърл доста впечатляващи, но без каквато и да било функцио-

Руснаците копират от "Пакард" легендарната си крилата "Чайка".

Стилистите на "Форд" се включват в играта с визията за "американската мечта" под формата на кабриолета "Меркури", модел 1955 година.

нална и практическа стойност крилати калници.

Нещо като своеобразен надгробен камък на "Детройтският барок" става уникалният кабриолет на "Кадилак Елдорадо" от 1959 година. Неговите крила с интегрирани в тях стопове довеждат този стилистичен елемент до същински абсурд. И този абсурден "Кадилак" обаче намира достойно място в историята на Холивуд с филма "Ловец на елени", в който главната роля се изпълнява от една друга американска икона - Робърт де Ниро.

Крилата мода не подминава и производителите на автомобили от другите континенти. Основни нейни трансмитери са задграничните подразделения на "Дженерал Мотърс", "Форд" и "Крайслер". Типичен европейски представител на това влияние е моделът "Опел Капитан" (на "Дженерал Мотърс") от 1955 година.

Най-неочаквано обаче "Детройтският барок" намира поддръжници в тогавашния социалистически Съветски Съюз. В стремежа си да подражават на колегите си от страната на "загниващия капитализъм" руските стилисти безскрупулно изкопират като с индиго линиите на легендарната "Чайка" (ГАЗ-13) от моделите на "Пакард" за 1955 и 1956 година.